

važan podatak o tiskari u Nedelišću. Tu je bila carinska uprava Ugarske, a i raskrižje putova prema panonskoj ravnici i Jadranu.

J. Bratulić dao je odgovor u vezi s tiskarom u Nedelišću. Smatra da ona nije služila samo za tiskanje protestantskih knjiga, već da je to bila trgovačka tiskara.

W. Lukan postavio je pitanje je li Hrvatska imala kulturnih kontakata s evropskim prostorom, te jesu li postojali kontakti između slovenskih i hrvatskih područja, odnosno je li se u hrvatskim bibliotekama nalazila protestantska literatura.

U svojem izlaganju J. Bratulić je dopunio izlaganje V. Burić a ujedno i odgovarao na postavljena pitanja. Između ostalog, istakao je da su hrvatski protestanti također htjeli pokriti sav prostor tiskajući knjige glagoljicom, ćirilicom i latinicom. Primjerice, u jeziku protestantskog kodeksa postoji kontaktna sinonimija: jedna riječ se objašnjava drugom (za šire područje).

Na postavljena pitanja iscrpno je također odgovarao i A. Stipčević, a svojevrstu dopunu ovim izlaganjima dao je D. Pavličević upozorivši na djelo »Povijest knjige« i izložbu »Pisana riječ u Hrvatskoj«.

Sudionici simpozija »Mogersdorf« imali su bogat kulturnoumjetnički program. Organizirane su dvije ekskurzije: posjet rimskoj nekropoli u Šempetru i kraškoj špilji Pikel, te Logarskoj dolini i Titovom Velenju.

Na kraju treba reći da organizatori zaslužuju sve pohvale za postignutu visoku razinu ovog simpozija.

Božena Vranješ-Šoljan

THE 17TH INTERNATIONAL BYZANTINE CONGRESS, WASHINGTON
D. C., AUGUST 3—8, 1986; DUMBARTON OAKS/GEORGETOWN
UNIVERSITY

Od 3. do 8. kolovoza 1986. održan je u Georgetown University 17. kongres bizantologa s više stotina sudionika iz cijeloga svijeta. Kao i prethodni kongresi, koji su se redovno održavali svake četvrte godine, tako je i ovaj nesumnjivo jedan od važnijih znanstvenih i kulturnih skupova koji se održavaju u svijetu.

Rad Kongresa odvijao se u šest sekcija: Kristijanizacija carstva, Transformacija gradskoga života u ranom Bizantu, Bizant i Arapi, Bizant i Slaveni, Retrospektiva i stvaralaštvo u IX. i X. stoljeću, Sredozemni svijet u XIII. stoljeću. Svaka sekcija imala je jutarnje plenarne sjednice s nekoliko većih referata i veći broj poslijepodnevni skupova posvećenih pojedinim temama. Novost u radu bile su rasprave za okruglim stolom s izvanredno zanimljivim temama, koje su okupile najuglednije bizantologe u živahnoj i plodonosnoj diskusiji. Među njima treba spomenuti diskusije o »slobodnim i zavisnim seljacima« i »Bizantu i Slavenima« koje su obuhvatile veći dio dobro poznatih problema koji su u današnje vrijeme u središtu pažnje bizantologa.

Za povijesnu problematiku naših zemalja od interesa su prilozi B. Ferjančića (*Les états et les rapports internationaux*), B. Panova (*Politika Vizantii po otkrovenju k Makedonskim Slavjanom, skazavšajasja na dejatel'sivi Kirila i Mefodija*), J. Ščapova (*K izučenju ranih slavjanskih prevedov vizantijskih pamjatnikov prava, Slavjanskaja Ekloga i problema eé vozniknovenija*) i M. Nystazopolou-Pelekidou (*Les Slaves dans l'empire byzantin*).

U sklop proučavanja pravnopovijesnih pitanja povezanih s Vinodolskim zakonom i obilježavanjem njegove 700. obljetnice ulazi prilog L. Margetića, *La Legge agraria — tappa importante nell'evoluzione del diritto romano-bizantino*.

Na ovom je mjestu nemoguće ući u prikaz novih gledišta i teza iznesenih na Kongresu, a još manje zauzeti kritički stav o njima. Naime, knjiga »Major Papers«, koja je izašla zajedno s održavanjem Kongresa ima 736 stranica, a vrlo kratki »Abstracts of Shorts Papers« obuhvaća 397 stranica sažetaka, koji daju tek vrlo sumarnu sliku sadržaja »kraćih priopćenja«.

Iz naše zemlje na Kongresu je bilo prijavljeno 11 nastupa, što je s obzirom na važnost Bizanta u našoj povijesti začuđujuće malo, pogotovu ako se uzme u obzir da sudionici iz naše zemlje nisu predstavljali ni 3% ukupnog broja znanstvenika. Iz SR Hrvatske je prisustvovao samo jedan sudionik, što je upravo poražavajući podatak, ako se uzme u obzir značenje Bizanta za hrvatsku povijest, osobito onu istarsku i dalmatinsku. Na idućem kongresu, koji će se održati 1990. god. u Moskvi trebalo bi svakako taj propust nadoknediti sadržajnim referatima. U protivnome prijeti opasnost da hrvatski krajevi postanu posve zanemareno područje u odnosu na bizantološka istraživanja.

Lujo Margetić

ANTIČKI TEMELJI NAŠE SUVREMENOSTI

Četvrti znanstveni skup Saveza
društava za antičke studije Jugoslavije, Pula (hotel »Brioni«),
12—17. listopada 1986.

Društva za klasičnu filologiju i antičke studije organizirana su u SR Sloveniji, Hrvatskoj, Srbiji i Makedoniji. Upravo na ovom skupu najavljeno je i konstituiranje društva u Bosni i Hercegovini, a crnogorsko je još uvijek samo nada. Na saveznoj razini društva se sastaju svake tri godine na redovnu skupštinu i skup sa znanstvenim priopćenjima. Domaćin je svaki put drugo republičko društvo, na koje se u odgovarajućem trogodišnjem razdoblju prenosi i težište uprave Saveza.

Domaćin ovogodišnjeg skupa bilo je Hrvatsko društvo klasičnih filologa, kojemu su dragocjenu pomoć pružili radnici Arheološkog muzeja Istre u Puli, pokroviteljstvo Skupština općine Pula, a financijsku pomoć Savez republičkih i pokrajinskih samoupravnih interesnih zajednica za naučne djelatnosti u SFRJ.

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

IZDAVAČ: Savez povijesnih društava Hrvatske

REDAKCIJSKI ODBOR

Mirjana GROSS, Zagreb
Ivan KAMPUŠ, Zagreb
Tomislav RAUKAR, Zagreb
Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK
Ivan KAMPUŠ

LEKTOR I KOREKTOR
Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:
Savez povijesnih društava Hrvatske
Zagreb, Filozofski fakultet, Ul. Đure Salaja 3
Časopis izlazi jednom godišnje
Narudžbe šalžite na adresu:
Savez povijesnih društava Hrvatske, Zagreb, Krčka 1
Cijena ovog broja iznosi 3000 din.
Izdavanje časopisa sufinancira
Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SRH — VII.
Tisak Štamparskog zavoda »Ognjen Prica« u Zagrebu — travanj 1987.